

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
циклу професійної обов'язкової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 27.08.2024 №2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Загальна психологія»

2024 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Навчальна дисципліна «Загальна психологія» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» має на меті забезпечення здобувачів фундаментальними знаннями із загальної психології, як науки, що вивчає психіку та психічні явища для успішного опанування подальших теоретичних, практичних і прикладних навчальних курсів психологічного циклу; формування вмінь та навичок визначення психологічного контексту в умовах практичної діяльності; ознайомлення з психологією, як наукою, її сучасними галузями та методами дослідження і практичного використання; розуміння важливості знання історичних коренів наукових знань для ґрунтового осмислення системи поглядів та категорій, що утворюють сучасну психологічну науку.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Чередниченко Тетяна Володимирівна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 213. Номер телефону: 067 470 77 67
E-mail	cherednychenko_tetiana@chipb.org.in
Наукові інтереси	Стосуються проблематики міжособистісного спілкування, корекційно-розвивальної роботи та вивчення психологічних особливостей особистості в особливих та екстремальних умовах.
Професійні здібності	Комунікативні здібності, педагогічна емпатія, навички навчання та викладання, організації наукової діяльності, досвід практичної роботи з особистістю.
Загальна інформація	Чередниченко Тетяна Володимирівна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру

у перший та четвертий четвер кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 213. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни

Забезпечення здобувачів фундаментальними знаннями із загальної психології, як науки, що вивчає психіку та психічні явища для успішного опанування подальших теоретичних, практичних і прикладних навчальних курсів психологічного циклу; формування вмінь та навичок визначення психологічного контексту в умовах практичної діяльності; ознайомлення з психологією, як наукою, її сучасними галузями та методами дослідження і практичного використання; розуміння важливості знання історичних коренів наукових знань для ґрунтовного осмислення системи поглядів та категорій, що утворюють сучасну психологічну науку.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Обов'язкова професійна	
Рік підготовки	2023-2024 2024-2025	
Навчальний рік	1,2-й	1,2-й
Семестр	1,2,3,4-й	1, 2, 3, 4-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	23,5	23,5
загальна кількість годин	705	705
кількість модулів	4	4
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
лекції	144	30
семінарські, практичні	142	24
самостійна робота (годин)	415	647
Форма підсумкового контролю		
залік	2	2
іспит	-	-
курсова робота	2	2

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності, філософія і засади логіки.

Постреквізити: вікова психологія, психофізіологія, соціальна психологія, експериментальна психологія, психодіагностика, психологічна служба, навчальна практика.

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПР 2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПР 3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПР 4
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПР 9

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК 1
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ЗК 2
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ЗК 4
Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	СК 2
Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	СК 3
Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	СК 4

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. «ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ. ЗООПСИХОЛОГІЯ.»

Змістовий модуль 1. Загальні засади психології як науки про психіку і психічні явища

Тема №1. Загальна характеристика психології як науки

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 7. Доп.: 1, 5-7].

Тема №2. Психологія як наука про психіку і психічні явища

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 7. Доп.: 1, 3, 5].

Тема №3. Форми вияву психіки: психологічні процеси, стани і властивості

Література: [Баз.: 1, 4, 5, 7. Доп.: 1, 2, 5, 6]

Тема №4. Рівні вияву психіки: свідомий та несвідомий

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 1, 3, 6]

Тема № 5. Основні напрями в сучасній психології

Література: [Баз.: 1, 3, 5-7. Доп.: 1, 3, 5, 7]

Тема № 6. Методологія, принципи та методи психології

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6. Доп.: 1, 3, 5, 7].

Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку психології та її становлення як самостійної науки

Тема №7. Предмет та періодизація історії психології

Література: [Баз.: 1, 3, 5-7, 11. Доп.: 1, 4- 6]

Тема № 8. Антична психологія

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 7. Доп.: 3-7]

Тема № 9. Розвиток психологічної думки періоду Середньовіччя

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 7, 10. Доп.: 1, 2, 3, 7]

Тема № 10. Арабська психологія

Література: [Баз.: 2, 4-7, 11. Доп.: 1, 3, 5]

Тема №11. Розвиток психологічної думки періоду Відродження

Література: [Баз.: 2, 4-7. Доп.: 1, 3, 5, 7]

Тема № 12. Психологічна думка Нового Часу

Література: [Баз.: 2, 3, 5- 7, 11. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 13. Психологічні ідеї Просвітництва

Література: [Баз.: 1, 4, 5-9. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 14. Розвиток психології XIX століття

Література: [Баз.: 1, 2, 5, 6, 7. Доп.: 1, 3, 5, 7]

Тема № 15. Розвиток психології на межі XIX-XX століть

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 1, 3, 5, 7]

Тема № 16. Розвиток психологічної науки в Україні

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7, 10. Доп.: 3, 6, 7]

Змістовий модуль 3. Зоопсихологія як галузь психологічної науки

Тема № 17. Теоретичні основи зоопсихології

Література: [Баз.: 1, 4, 5, 7. Доп.: 1, 4, 5]

Тема № 18. Історія наукових зоопсихологічних досліджень

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 6. Доп.: 1-5]

Тема № 19. Еволюційний розвиток психіки

Література: [Баз.: 2, 4-7. Доп.: 1, 2, 4, 5]

Тема № 20. Інстинкт та навчання

Література: [Баз.: 1, 2, 5, 6. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 21. Основні форми поведінки тварин

Література: [Баз.: 2, 4, 5-7. Доп.: 1, 2, 4]

Тема № 22. Тварина і людина; унікальність людської свідомості

Література: [Баз.: 2, 3, -7. Доп.: 1, 3, 5]

Підсумкова модульна робота 1

Іспит

МОДУЛЬ 2. ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ

Змістовий модуль 4. Пізнавальна сфера особистості та емоційно-вольові процеси

Тема № 23. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Відчуття

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 24. Сприймання

Література: [Баз.: 1, 2-8. Доп.: 1, 2]

Тема № 25. Пам'ять

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 8. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 26. Мислення та інтелект

Література: [Баз.: 2, 5, 7. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 27. Увага

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 6, 8. Доп.: 1, 3, 5]

Тема № 28. Уява

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7, 8. Доп.: 1, 3, 4]

Тема № 29. Афективна сфера особистості. Емоції та почуття

Література: [Баз.: 2, 4-8. Доп.: 1, 3, 4]

Тема № 30. Воля, вольові властивості особистості

Література: [Баз.: 2, 4-8. Доп.: 1, 4, 6]

Тема № 31. Психічні стани

Література: [Баз.: 2, 4-8. Доп.: 1, 2, 5, 6]

Тема № 32. Індивідуально-психологічні особливості особистості.
Темперамент

Література: [Баз.: 1, 4- 8. Доп.: 1, 3, 5, 6]

Тема № 33. Індивідуально-психологічні особливості особистості.
Здібності

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 6. Доп.: 1, 4, 5]

Тема № 34. Індивідуально-психологічні особливості особистості.
Характер

Література: [Баз.: 2, 4- 8. Доп.: 1, 3, 5, 6]

Підсумкова модульна робота 2

Іспит

МОДУЛЬ 3. ОСОБИСТІТЬ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Змістовий модуль 5. Особистість в діяльності

Тема № 35. Психологія особистості

Література: [Баз.: 2, 3, 4, 6, 9. Доп.: 3, 4]

Тема № 36. Соціалізація особистості

Література: [Баз.: 1, 4, 5, 6, 7. Доп.: 1, 4]

Тема № 37. Соціальна ідентичність особистості й формування Я-концепції

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 6, 9. Доп.: 2-4]

Тема № 38. Соціально-психологічні властивості особистості

Література: [Баз.: 1, 3, 4, 5, 8. Доп.: 2-4]

Тема № 39. Діяльність як умова розвитку особистості

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 2-4]

Тема № 40. Спілкування як невід’ємна передумова формування особистості

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 2-4]

Тема № 41. Соціальні групи

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 2-4]

Підсумкова модульна робота 3

Залік

МОДУЛЬ 4. ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ

Змістовий модуль 6. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології

Тема № 42. Основні зарубіжні теорії особистості. Психоаналіз

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 1, 3, 4]

Тема № 43. Перегляд психодинамічного напрямку у теоріях особистості

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6. Доп.: 1, 3]

Тема № 44. Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості

Література: [Баз.: 1, 4, 7. Доп.: 1, 3, 4]

Тема № 45. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 1-4]

Тема № 46. Гуманістичний напрямок у теоріях особистості

Література: [Баз.: 2, 4, 6. Доп.: 2-4]

Тема № 47. Феноменологічний напрямок у теоріях особистості

Література: [Баз.: 2, 3, 5, 6, 7. Доп.: 1-4]

Тема № 48. Теорії особистості в українській психології

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 6, 9. Доп.: 1-4]

Підсумкова модульна робота 4

Іспит

МОДУЛЬ 5. ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 7. Виконання та захист курсової роботи

Тема КР 1. Видача завдань та виконання курсової роботи

Література: [Баз.: 3, 8, 13, 14. Доп.: 1, 8-10]

Тема КР 2. Виконання курсової роботи
Література: [Баз.: 7, 15. Доп.: 5, 7, 11]

Тема КР 3. Захист курсової роботи
Література: [Баз.: 6, 9, 15. Доп.: 1-4, 7, 11]

Захист курсової роботи

9. Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ. ЗООПСИХОЛОГІЯ.					
Змістовий модуль 1. Загальні засади психології як науки про психіку і психічні явища					
Тема 1. Загальна характеристика психології як науки.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 2. Психологія як наука про психіку і психічні явища.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 3. Форми вияву психіки: психологічні процеси, стани і властивості.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 4. Рівні вияву психіки: свідомий та несвідомий.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 5. Основні напрями в сучасній психології.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 6. Методологія, принципи та методи психології.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	60	12	12	36	-
Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку психології та її становлення як самостійної науки					
Тема 7. Предмет та періодизація історії психології.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 8. Антична психологія.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 9. Розвиток психологічної думки періоду Середньовіччя.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота

Тема 10. Арабська психологія.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 11. Розвиток психологічної думки періоду Відродження.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 12. Психологічна думка Нового Часу.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 13. Психологічні ідеї Просвітництва.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 14. Розвиток психології XIX століття.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 15. Розвиток психології на межі XIX-XX століть.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 16. Розвиток психологічної науки в Україні.	12	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	102	22	22	60	-
Змістовий модуль 3. Зоопсихологія як галузь психологічної науки					
Тема 17. Теоретичні основи зоопсихології.	12	4	4	4	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 18. Історія наукових зоопсихологічних досліджень.	13	4	4	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 19. Еволюційний розвиток психіки.	11	4	2	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 20. Інстинкт та наочність.	9	2	2	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 21. Основні форми поведінки тварин.	9	2	2	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 22. Тварина і людина; унікальність людської свідомості.	9	2	2	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 3.</i>	63	18	16	29	-
Підсумкова модульна робота	2		2		
Разом за модуль 1	225	50	50	125	-
Іспит	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 2. ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ					
Змістовий модуль 4. Пізнавальна сфера особистості та емоційно-вольові процеси					
Тема 23. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Відчуття.	18	4	4	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 24. Сприймання.	18	4	4	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 25. Пам'ять.	18	4	4	10	опитування, письмові завдання,

					індивідуальна робота
Тема 26. Мислення та інтелект.	18	4	4	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 27. Увага.	18	4	4	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 28. Уява.	20	4	4	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 29. Афективна сфера особистості. Емоції та почуття.	20	4	4	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 30. Воля, вольові властивості особистості.	20	4	4	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 31. Психічні стани.	20	4	4	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 32. Індивідуально- психологічні особливості особистості. Темперамент.	20	4	4	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 33. Індивідуально- психологічні особливості особистості. Здібності.	16	2	2	12	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 34. Індивідуально- психологічні особливості особистості. Характер.	17	2	2	13	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 4.</i>	<i>223</i>	<i>44</i>	<i>44</i>	<i>135</i>	-
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	-
Разом за модуль 2	225	44	46	135	-
Іспит	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 3. ОСОБИСТІТЬ					
ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ					
Змістовий модуль 5. Особистість в діяльності					
Тема 35. Психологія особистості.	15	4	4	7	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 36. Соціалізація особистості.	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 37. Соціальна ідентичність особистості й формування Я- концепції.	16	4	4	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 38. Соціально-психологічні властивості особистості.	14	4	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 39. Діяльність як умова розвитку особистості.	14	4	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 40. Спілкування як невід'ємна передумова формування особистості.	16	4	4	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота

Тема 41. Соціальні групи.	14	4	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 5.</i>	101	26	20	55	-
Підсумкова модульна робота	2		2		-
Залік	2		2		-
Разом за модуль 3	105	26	24	55	-
МОДУЛЬ 4. ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ					
Змістовий модуль 6. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології					
Тема 42. Основні зарубіжні теорії особистості. Психоаналіз.	17	4	4	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 43. Перегляд психодинамічного напрямку у теоріях особистості.	15	4	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 44. Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості.	15	4	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 45. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.	14	3	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 46. Гуманістичний напрямок у теоріях особистості.	14	3	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 47. Феноменологічний напрямок у теоріях особистості.	13	3	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 48. Основні теорії особистості в українській психології.	15	3	4	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 6.</i>	103	24	18	61	-
Підсумкова модульна робота	2		2		-
Разом за модуль 4	105	24	20	61	
Іспит	-	-	-	-	
МОДУЛЬ 5. ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ					
Змістовий модуль 7. Виконання та захист курсової роботи					
Тема КР 1. Видача завдань та виконання курсової роботи.	10	-	2	8	індивідуальна робота
Тема КР 2. Виконання курсової роботи.	10	-	2	8	індивідуальна робота
Тема КР 3. Захист курсової роботи.	10	-	2	8	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 7.</i>	30	-	6	24	
Разом за модуль 5	30	-	6	24	-
ВСЬОГО	705	144	146	415	

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ. ЗООПСИХОЛОГІЯ.					
Змістовий модуль 1. Загальні засади психології як науки про психіку і психічні явища					
Тема 1. Загальна характеристика психології як науки.	6	2	-	4	індивідуальна робота
Тема 2. Психологія як наука про психіку і психічні явища.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 3. Форми вияву психіки: психологічні процеси, стани і властивості.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 4. Рівні вияву психіки: свідомий та несвідомий.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 5. Основні напрями в сучасній психології.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 6. Методологія, принципи та методи психології.	6	-	2	4	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	28	2	2	24	
Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку психології та її становлення як самостійної науки					
Тема 7. Предмет та періодизація історії психології.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 8. Антична психологія.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 9. Розвиток психологічної думки періоду Середньовіччя.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 10. Арабська психологія.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 11. Розвиток психологічної думки періоду Відродження.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 12. Психологічна думка Нового Часу.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 13. Психологічні ідеї Просвітництва.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 14. Розвиток психології XIX століття.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 15. Розвиток психології на межі XIX-XX століть.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 16. Розвиток психологічної науки в Україні.	6	2	-	4	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	42	2	-	40	
Змістовий модуль 3. Зоопсихологія як галузь психологічної науки					
Тема 17. Теоретичні основи зоопсихології.	8	2	-	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 18. Історія наукових	6	-	-	6	індивідуальна робота

зоопсихологічних досліджень.					
Тема 19. Еволюційний розвиток психіки.	6	-	-	6	індивідуальна робота
Тема 20. Інстинкт та науціння.	5	-	-	5	індивідуальна робота
Тема 21. Основні форми поведінки тварин.	4	-	-	4	індивідуальна робота
Тема 22. Тварина і людина; унікальність людської свідомості.	6	-	2	4	презентація індивідуальних робіт
<i>Разом за змістовим модулем 3.</i>	35	6	4	31	
Підсумкова модульна робота	-	-	-	-	
Разом за модуль 1	105	6	4	95	
Іспит	-	-	-	-	
МОДУЛЬ 2. ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ					
Змістовий модуль 4. Пізнавальна сфера особистості та емоційно-вольові процеси					
Тема 23. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Відчуття.	12	-	2	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 24. Сприймання.	12	-	-	10	індивідуальна робота
Тема 25. Пам'ять.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 26. Мислення та інтелект.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 27. Увага.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 28. Уява.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 29. Афективна сфера особистості. Емоції та почуття.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 30. Воля, вольові властивості особистості.	8	-	-	8	індивідуальна робота
Тема 31. Психічні стани.	10	-	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 32. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Темперамент.	9	2	-	7	індивідуальна робота
Тема 33. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Здібності.	7	-	-	7	індивідуальна робота
Тема 34. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Характер.	9	2	-	7	презентація індивідуальних робіт
<i>Разом за змістовим модулем 4.</i>	105	4	4	97	
Підсумкова модульна робота	-	-	-	-	
Разом за модуль 2	105	4	4	97	
Іспит	-	-	-	-	
МОДУЛЬ 3. ОСОБИСТІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ					
Змістовий модуль 5. Особистість в діяльності					
Тема 35. Психологія особистості.	32	2	-	30	індивідуальна робота
Тема 36. Соціалізація особистості.	32	2	-	30	індивідуальна робота

Тема 37. Соціальна ідентичність особистості й формування Я-концепції.	32	2	-	30	індивідуальна робота
Тема 38. Соціально-психологічні властивості особистості.	34	2	-	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 39. Діяльність як умова розвитку особистості.	32	-	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 40. Спілкування як невід'ємна передумова формування особистості.	32	-	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 41. Соціальні групи.	31	-	2	29	презентація індивідуальних робіт
<i>Разом за змістовим модулем 5.</i>	223	8	6	209	
Підсумкова модульна робота	-	-	-		
Залік	2	-	2		
Разом за модуль 3	225	8	8	209	
МОДУЛЬ 4. ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ					
Змістовий модуль 6. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології					
Тема 42. Основні зарубіжні теорії особистості. Психоаналіз.	34	2	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 43. Перегляд психодинамічного напрямку у теоріях особистості.	34	2	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 44. Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості.	34	2	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 45. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.	34	2	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 46. Гуманістичний напрямок у теоріях особистості.	34	2	2	30	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 47. Феноменологічний напрямок у теоріях особистості.	20	-	-	20	індивідуальна робота -
Тема 48. Основні теорії особистості в українській психології.	22	2	-	20	презентація індивідуальних робіт
<i>Разом за змістовим модулем 6.</i>	212	12	10	190	
Підсумкова модульна робота	-	-	-		
Іспит	-	-	-		
Разом за модуль 4	212	12	20	190	
МОДУЛЬ 5. ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ					
Змістовий модуль 7. Виконання та захист курсової роботи					
Тема КР 1. Видача завдань та виконання курсової роботи.	20	-	-	20	індивідуальна робота
Тема КР 2. Виконання курсової роботи.	20	-	-	20	індивідуальна робота
Тема КР 3. Захист курсової роботи.	18	-	2	16	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 7.</i>	58	-	2	56	
Разом за модуль 5	270	-	2	246	-
ВСЬОГО	705	58	28	647	

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Загальна психологія».

10. Орієнтовна тематики індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у силабусі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям, як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

Окремим видом індивідуальних завдань з дисципліни є курсова робота. Вимоги до написання курсових робіт наведені в методичних вказівках для виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Загальна психологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія».

Модуль 1. Загальні засади психології. Історія психології. Зоопсихологія

1. Сучасний стан психологічної науки.
2. Роль психології в умовах війни.
3. Галузі психологічної науки.
4. Витоки психології.
5. Методологія, принципи та методи психології.
6. Етапи становлення предмету психології як науки.
7. Закономірності виникнення, розвитку і прояви психіки.
8. Наслідки війни для психіки особистості.
9. Вплив війни на дитячу психіку.
10. Форми вияву психіки.
11. Рівні вияву психіки.
12. Психічне відображення. Особливості психічного відображення.
13. Мозок, людська психіка і психічне в єдності світу.
14. Захисні механізми психіки в умовах війни.
15. Мотивація як сукупність особистісних та ситуативних факторів.
16. Сучасні напрями в дослідженнях мотивації поведінки людини.
17. Видатні психологи в історії розвитку психологічної науки ХХ ст.
18. Сучасні тенденції розвитку зарубіжної психології.
19. Проблема становлення наукової парадигми в роботах В. Вундта.

20. Вітчизняна історіографія психології.
21. Філософсько-психологічні погляди в Стародавній Індії.
22. Розуміння душі в епоху античності.
23. Відмінні особливості психологічних ідей у Стародавньому Китаї.
24. Зародження сакрального підходу до проблеми душі.
25. Загальна характеристика досягнень духовної психології.
26. Проблема поведінки і розвитку рефлексу в роботах Декарта.
27. Психологічні ідеї Просвітництва.
28. Розвиток психології ХІХ століття.
29. Сучасний розвиток української психології.
30. Розвиток зоопсихологічних знань в ХІХ - початку ХХ століття в рамках різних психологічних шкіл.
31. Методи дослідження психіки тварин.
32. Прикладне значення зоопсихології.
33. Каністерапія під час війни.
34. Каністерапія та реабілітація військових.
35. Каністерапія для дітей-переселенців.
36. Вклад етології у вивченні поведінки людини.
37. Участь научіння в реалізації інстинктивних форм поведінки.
38. Форми поведінки тварин.
39. Інстинкт та научіння.
40. Здатність тварин до символізації.
41. Історія вивчення зачатків мислення у тварин.
42. Експериментальне вивчення елементів мислення у тварин.
43. Відмінності спільнот тварин і людської спільноти.
44. Становлення та розвиток мови людини.
45. Сучасні демографічні проблеми людства.

Модуль 2. Пізнавальна сфера особистості та емоційно-вольові процеси

1. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку й обробки інформації.
2. Основні властивості відчуттів.
3. Компенсаторні властивості відчуттів.
4. Чинники, що визначають інтеграцію відчуттів у цілісні образи.
5. Сприймання простору, руху та часу.
6. Спільне та відмінне між сприйманням та відчуттям.
7. Патологія відчуттів, сприймань (ілюзії, галюцинації).
8. Розвиток уяви у дітей.
9. Увага як психічний процес. Техніки розвитку уваги.
10. Теорії уваги.
11. Розвиток уваги.
12. Функції уваги.
13. Фактори привертання уваги особистості
14. Пам'ять у системі психічних процесів і властивостей особистості.
15. Роль пам'яті у психічному житті людини.

16. Найважливіші теорії пам'яті в психологічній науці.
17. Шляхи, прийоми і засоби тренування та покращення пам'яті.
18. Психологія творчого мислення.
19. Мислення та уява.
20. Поняття інтелекту. Тести інтелекту.
21. Вплив емоцій на навчальну діяльність.
22. Емоція як психіко-соціальний феномен.
23. Механізми подолання негативних емоцій під час війни.
24. Класифікація емоцій і почуттів.
25. Механізми подолання негативних емоцій під час війни.
26. Властивості емоцій
27. Самовиховання волі особистості.
28. Значення вольових якостей у професійній діяльності людини.
29. Основні ознаки волі.
30. Збереження самовладання у воєнний час.
31. Дитячі ігри та їхня роль у розвитку волі людини.
32. Психічні стани особистості та основні види емоційних проявів в умовах війни.
33. Особливості прояву психічних станів дітей в умовах війни.
34. Класифікація психічних станів. Афект, стрес, настрій, пристрасть, фрустрація.
35. Теорії темпераменту.
36. Проявлення психологічних властивостей темпераменту в професійній діяльності.
37. Характер як сукупність стійких рис особистості.
38. Взаємозв'язок рис характеру з іншими властивостями особистості.
39. Зміни психіки та характеру особистості в умовах воєнного стану.
40. Геніальність – норма чи патологія?
41. Здібності, обдарованість, талант: взаємозв'язки та відмінності.
42. Діти-індиго як психологічний феномен.
43. Проблема дослідження здібностей.
44. Види здібностей. Загальні та спеціальні здібності.
45. Обдарованість. Талант. Геніальність.

Модуль 3. Особистість як соціально-психологічна категорія

1. Поняття особистості.
2. Відмінності понять «людина», «особистість», «індивідуальність».
3. Основні властивості особистості та її структура.
4. Особистість в умовах надзвичайного ситуації воєнного характеру.
5. Активність особистості та її джерела.
6. Поняття та стадії соціалізації особистості.
7. Механізми соціалізації.
8. Порушення соціалізації особистості.
9. Проблема соціалізації дітей в умовах війни.

10. Соціалізація учасників бойових дій після повернення до звичного життя.
11. Психоаналітичні витоки проблеми соціальної ідентичності.
12. Самосвідомість і Я-концепція особистості.
13. Формування Я-Концепції.
14. Методологічні основи визначення соціально-психологічних властивостей особистості.
15. Соціальний інтелект та соціальна компетентність.
16. Сутність і види діяльності.
17. Зміст поняття «діяльність». Види діяльності.
18. Структура діяльності.
19. Професійна діяльність фахівців ризиконебезпечних професій.
20. Особливості діяльності рятувальників в умовах війни.
21. Творчість як особливий вид діяльності.
22. Творчість та креативність.
23. Загальні характеристики спілкування.
24. Види спілкування.
25. Функції спілкування.
26. Ефективність спілкування та міжособистісні стосунки.
27. Рекомендації для фахівців ДСНС України щодо особливостей взаємовідносин та спілкування з неевакуйованим населенням при обстрілах, пожежі тощо.
28. Моделі комфортного та дискомфортного психологічного спілкування.
29. Поняття групи в психології.
30. Класифікація груп. Дифузна група. Колектив.
31. Згуртованість та соціальний розвиток колективу.
32. Соціальна згуртованість під час війни.
33. Міжособистісні взаємини в групі. Формальні й неформальні відносини в групі.
34. Лідер у групі.
35. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм і нонконформізм.

Модуль 4. Теорії особистості

1. Психоаналіз: загальні концепції та принципи.
2. Інстинкти: рушійні сили поведінки.
3. Розвиток особистості: психо-сексуальні стадії розвитку.
4. Психоаналітична терапія.
5. Перегляд психодинамічного напрямку.
6. Альфред Адлер: індивідуальна теорія особистості.
7. Карл Юнг: аналітична психологія. Загальні концепції та принципи.
8. Неофрейдизм. Ерік Еріксон.
9. Его-психологія: результати розвитку психоаналізу.
10. Гуманістичний психоаналіз.

11. Екзистенційні потреби: потреба у подоланні себе, потреба в укоріненості, самоідентичність, система цінностей.
12. Соціокультурна теорія особистості.
13. Гордон Олпорт: диспозиційна теорія особистості.
14. Реймонд Кеттелл: структурна теорія рис особистості.
15. Ганс Айзенк: теорія типів особистості. Основні концепції та принципи.
16. Абрахам Маслоу: гуманістична теорія особистості.
17. Мотивація: ієрархія потреб.
18. Дефіцитарна мотивація та мотивація зростання.
19. Карл Роджерс: феноменологічна теорія особистості.
20. Керівний мотив життя: тенденція актуалізації (Карл Роджерс).
21. Теорії особистості в українській психології.
22. Основні погляди на особистість у сучасних українських психологічних дослідженнях.
23. Філософські та психологічні аспекти проблеми особистості у наукових творах Г. С. Костюка.
24. Генетико-психологічна теорія народження, зростання та існування особистості С. Д. Максименко
25. Культурно-психологічна теорія особистості В. В. Рибалка як спроба синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості.

Модуль 5. Виконання та захист курсової роботи

1. Феномен особистості в психології.
2. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність.
3. Теорії особистості: їх роль, функції та класифікації.
4. Структура особистості у різних психологічних теоріях та концепціях.
5. Особистість як цілісна система психічних властивостей.
6. Особистість в умовах надзвичайного стану воєнного характеру.
7. Психологічні особливості реакцій, станів та поведінки постраждалих в умовах війни.
8. Соціопсихічна підструктура особистості (досвід, характер, спрямованість).
9. Проблема соціалізації дітей в умовах війни.
10. Соціалізація учасників бойових дій після повернення до звичного життя.
11. Діяльність як основна форма активності особистості.
12. Психічна структура діяльності.
13. Творча діяльність. Основні теорії та продукти творчості.
14. Сучасні концепції до вивчення структури професійної діяльності.
15. Психологічні особливості професійної діяльності фахівців екстремальних професій.
16. Особливості професійної діяльності рятувальників в умовах війни.

17.Професійно важливі якості як детермінанти успішності професійної діяльності.

18.Професіографія як психологічна характеристика професійної діяльності.

19.Основні зарубіжні теорії особистості.

20.Психодинамічний напрямок у теоріях особистості.

21.Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості.

22.Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.

23.Гуманістичний напрямок у теоріях особистості.

24.Феноменологічний напрямок у теоріях особистості.

25.Психоаналіз: загальні концепції та принципи.

26.Розвиток особистості: психосексуальні стадії розвитку.

27.Психоаналітична терапія.

28.Перегляд психодинамічного напрямку.

29.Альфред Адлер: індивідуальна теорія особистості.

30.Загальні концепції та принципи.

31.Карл Юнг: аналітична психологія, загальні концепції та принципи.

32.Теорії особистості у соматичній психології та тілесній психотерапії

В.Райха та О.Лоуена.

33.Неофрейдизм. Ерік Еріксон.

34.Розвиток особистості: психосоціальні стадії.

35.Еріх Фром. Гуманістичний психоаналіз.

36.Екзистенційні потреби: потреба у подоланні себе, потреба в укоріненості, самоідентичність, система цінностей.

37.Структура характеру. Карен Хорні.

38.Психосинтез Р. Асаджіолі.

39.Концепція трансактного аналізу Е.Берна.

40.Біхевіористичний та соціально-когнітивний напрямки у дослідженні особистості.

41.Погляди на особистість у теорії біхевіоризму: теорія оперантного научіння Берреса Фредеріка Скіннера.

42.Теорія соціального научіння Джуліана Роттера.

43.Соціально-когнітивна теорія особистості Альберта Бандури.

44.Когнітивний напрямок у теорії особистості Джорджа Келлі.

45.Гордон Олпорт: диспозиційна теорія особистості. Концепція рис особистості.

46.Реймонд Кеттелл: структурна теорія рис особистості. Основні концепції та принципи.

47.Г. Айзенк: теорія типів особистості. Основні концепції та принципи.

48.А.Маслоу: Гуманістична теорія особистості. Основні принципи теорії.

49.Особистість у логотерапії В.Франкла.

50.Карл Роджерс: Феноменологічна теорія особистості. Керівний мотив життя: тенденція актуалізації. Я-концепція.

51. Теорії особистості в українській психології.

52. Основні погляди на особистість у сучасних українських психологічних дослідженнях.

53. Філософські та психологічні аспекти проблеми особистості у наукових творах Г. С. Костюка.

54. Генетико-психологічна теорія народження, зростання та існування особистості (С. Д. Максименко).

55. Культурно-психологічна теорія особистості як спроба синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості (В. В. Рибалка).

11. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

– методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– науково-дослідна робота;

– самостійна робота.

12. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, іспит, стандартизовані тести, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень, курсова робота.

13. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання наведена в таблиці.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання

100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

14. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних завдань, проектної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи, заліку, іспиту та курсової роботи.

15. Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна сума балів за видами занять	
Модуль 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	25	0	0
	Семінари (практичні заняття)	24-3	21*2	42
	Індивідуальні завдання	-	8	8
	II. Підсумковий контроль			
	ПМР	1	10	10
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 1			100	
Модуль 2	I. Поточний контроль			
	Лекції	22	0	0
	Семінари (практичні заняття)	23-1	22*2	44
	Індивідуальні завдання	-	6	6

	II. Підсумковий контроль			
	ПМР	1	10	10
	Залік	1	40	40
Разом за модуль 2				100
Модуль 3	I. Поточний контроль			
	Лекції	13	0	0
	Семінари (практичні заняття)	10	4	40
	Індивідуальні завдання	-	10	10
II. Підсумковий контроль				
	ПМР	1	10	10
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 3				100
Модуль 4	I. Поточний контроль			
	Лекції	12	0	0
	Семінари (практичні заняття)	12-2	10*4	40
	Індивідуальні завдання	-	10	10
II. Підсумковий контроль				
	ПМР	1	10	10
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 4				100
Модуль 5	I. Поточний контроль			
	Лекції	-	-	-
	Семінари (практичні заняття)	3	-	-
	Індивідуальні завдання	-	-	-
II. Підсумковий контроль				
	Курсова робота	1	100	100

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках щодо виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» (розділ «Заохочувальне оцінювання») на кафедрі психології діяльності в особливих умовах.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу:

– поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять;

– оцінка (бали) за індивідуальну роботу;

– оцінка (бали) за виконання творчих робіт;

– підсумковий контроль успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті у першому та другому модулях дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 2 балів, у третьому та четвертому модулях – від 0 до 4 балів:

2 (3-4) бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію.

1 (3-2) бали – завдання виконане частково, але обґрунтування відповіді недостатнє, допущені незначні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання та вірно підібрані варіанти вирішення практичних завдань.

Підсумкова модульна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Модуль 1. Кожен варіант підсумкової модульної роботи 1 складається з трьох теоретичних питань та 5 тестових питань. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної роботи 1.

Підсумкова модульна робота 1 оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів: теоретичні питання: максимальна кількість балів становить 5 балів; тестові завдання: вага одного правильно вирішеного тестового завдання становить 1 бал, максимальна кількість балів за правильне вирішення усіх тестових завдань становить 5 балів. При вирішенні творчого завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію (1,5 бали), вільно

висловлювати власні думки (1,5 бали) та творчий підхід (1,5 бали).

Модуль 2. Кожен варіант підсумкової модульної роботи 1 складається з трьох теоретичних питань та 5 тестових питань. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної роботи 2.

Підсумкова модульна робота 2 оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів: теоретичні питання: максимальна кількість балів за завдання становить 5 балів; тестові завдання: вага одного правильно вирішеного тестового завдання становить 1 бал, максимальна кількість балів за правильне вирішення усіх тестових завдань становить 5 балів. При вирішенні творчого завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію (1,5 бали), вільно висловлювати власні думки (1,5 бали) та творчий підхід (1,5 бали).

Модуль 3. Кожен варіант підсумкової модульної роботи 3 складається з трьох теоретичних питань та 1 творчого завдання. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної роботи 3.

Підсумкова модульна робота 3 оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів: теоретичні питання: максимальна кількість балів за завдання становить 5 балів; творче завдання: вага виконання творчого завдання становить 5 балів. При вирішенні творчого завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію, вільно висловлювати власні думки та творчий підхід.

Модуль 4. Кожен варіант підсумкової модульної роботи 4 складається з трьох теоретичних питань та 1 творчого завдання. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної роботи 4.

Підсумкова модульна робота 4 оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів: теоретичні питання: максимальна кількість балів за завдання становить 5 балів; творче завдання: вага виконання творчого завдання становить 5 балів. При вирішенні творчого завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію, вільно висловлювати власні думки та творчий підхід

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами за результатами вивчення 1, 2, 4 модулів дисципліни – іспити, за результатами вивчення 3 модулю – залік, за результатами 5 модулю – курсова робота.

Залік полягає в накопичувальній оцінці в балах із засвоєння здобувачами навчального матеріалу дисципліни на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань, різних видів навчальних робіт на практичних заняттях, визначених робочою програмою.

Складання заліку здобувачами заочної форми навчання відбувається у формі захисту, виконаних ними самостійно індивідуальних завдань, виконання підсумкової контрольної роботи та виставлення підсумкових балів за навчальну дисципліну.

Окремим видом підсумкової роботи здобувачів є курсова робота, яка виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Зміст завдань та вимоги до виконання курсової роботи наведено у методичних вказівках до виконання курсової роботи з дисципліни «Загальна психологія».

Здобувач допускається до складання підсумкового контролю, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання та передбачає перевірку засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами усного іспиту за екзаменаційними білетами встановленої форми, комплект яких повинен становити 120% від кількісного складу навчальної групи.

Зміст завдань екзаменаційних білетів формується відповідно до програми навчальної дисципліни, відповіді на які повинні відображати вільне володіння здобувачами обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Тривалість усного іспиту для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на підготовку та відповідь здобувача). Для уточнення рівня володіння матеріалом дисципліни екзаменатор може задавати додаткові питання.

Здобувач допускається до складання іспиту, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання іспиту з дисципліни допускається не більше двох разів.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення іспит переривається та продовжується вже після відбою.

Кожен варіант підсумкового контролю 1-4 модулів дисципліни складається з трьох завдань. Відповіді на поставлені завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумкових контролах 1-4 модулів: (оцінюється від 0 до 40 балів).

40 балів – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив поставлені завдання;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі модулю 5 дисципліни (оцінюється від 0 до 40 балів):

До 40 балів – ретельно підготовлений виступ, знання предмету, лаконічність доповіді, аргументовані відповіді на додаткові питання.

До 40 балів – відповідність роботи вимогам щодо змісту та оформлення

До 20 балів – своєчасність виконання графіку написання курсової роботи.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про

організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи у першому модулі дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 8 балів, у другому модулі – від 0 до 6 балів, у третьому та четвертому модулях – від 0 до 10 балів та залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

5 балів – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

4 бали – робота виконана у повному обсязі із дотриманням визначеної структури за виключенням деяких елементів. Робота містить аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

3 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить

поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, окремі висновки. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання

працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності;

Проектна діяльність: 5 балів – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Наявний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

4 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

3 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

2 бали – робота виконана частково. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження. Використані методи переважно вжито доцільно. Містяться часткові висновки. Презентація проекту перевантажена текстом, доповідач слабо орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з грубими помилками;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження або вони відсутні. Використані методи недоцільні. Містяться часткові висновки. Презентація проекту відсутня, доповідач не орієнтується у поданому матеріалі;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності.

16. Перелік завдань для підготовки до іспиту (модуль 1)

1. Психологія як наука.
2. Еволюція психіки.
3. Виникнення первісної свідомості.
4. Психологія як наука про психіку і психічні явища.

5. Методологія, принципи і методи психології.
6. Галузі психології.
7. Основні напрями в сучасній психології.
8. Рівні вияву психіки: свідомий та несвідомий.
9. Змінені стани свідомості (сон, медитація, збуджуючі засоби, наркотики, алкоголь).
10. Форми вияву психіки: психічні процеси, стани і властивості.
11. Уявлення стародавніх філософів про душу.
12. Взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології.
13. Міф як джерело психологічної думки.
14. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу.
15. Зародження схоластики: умови та історичне покликання.
16. Арабська психологія.
17. Загальна характеристика розвитку філософської і психологічної думки в епоху Відродження.
18. Філософська і психологічна думка в епоху Наукової революції (барокко).
19. Принцип індивідуалізації у психології XIX і XX ст.
20. Принцип адаптації у психології XIX і XX ст.
21. Ідеї гуманістичної психології XX ст.
22. Основні етапи розвитку психології в Україні.
23. Історія розвитку психологічної думки в Києво-Могилянській академії.
24. Історія виникнення зоопсихології та порівняльної психології.
25. Методи зоопсихологічних досліджень.
26. Найвидатніші зоопсихологи та етологи, їх внесок у розвиток порівняльної психології.
27. Інстинктивна поведінка і навічання на різних рівнях філогенетичного розвитку.
28. Зовнішні фактори інстинктивної поведінки. Внутрішні чинники інстинктивної поведінки.
29. Структура інстинктивної поведінки. Роль наслідування у становленні психіки.
30. Природна пам'ять тварин.
31. Загальна характеристика гри у тварин.
32. Пізнавальна функція ігрової активності. Ігри вищого типу.
33. Імпринтинг та його роль у житті тварин.
34. Комунікації тварин. Системи спілкування тварин.
35. Основні форми поведінки тварин.
36. Соціальна поведінка тварин.
37. Сенсорні здібності у світі тварин.
38. Мислення тварин.
39. Вивчення розумової діяльності тварин.
40. Доеволюційне уявлення про психіку тварин.

17. Перелік завдань для підготовки до іспиту (модуль 2)

1. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Відчуття.
2. Компенсаторні властивості відчуттів.
3. Сприймання.
4. Властивості сприймання.
5. Пам'ять та її види.
6. Теорії пам'яті в психології.
7. Шляхи і засоби оптимізації процесу запам'ятовування.
8. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності.
9. Мисленнєві дії та операції.
10. Види мислення.
11. Індивідуальні особливості мислення.
12. Засоби розвитку мислення.
13. Співвідношення мови і мислення.
14. Процес прийняття рішень.
15. Інтелект у структурі індивідуальних властивостей особистості.
16. Емоційний інтелект у дітей.
17. Способи розвитку емоційного інтелекту.
18. Визначення і функції уяви.
19. Поняття про емоції та почуття.
20. Основні емоційні стани та їх зовнішні прояви.
21. Почуття та їх характерні особливості.
22. Емоції та почуття фахівців ризиконебезпечних професій під час виконання службових обов'язків.
23. Вищі почуття особистості.
24. Вплив емоцій на психічні процеси особистості в умовах війни.
25. Контроль емоційного стану під час війни.
26. Загальне поняття про волю. Вольовий акт і його структура.
27. Психологія вольового зусилля.
28. Виховання і розвиток волі в школярів.
29. Особливості розвитку волі у студентів.
30. Розвиток та виховання вольової активності людини.
31. Шляхи розвитку волі.
32. Сутність психічних станів та їх класифікація.
33. Психічні стани студентів у процесі навчальної діяльності.
34. Поняття про темперамент. Типи темпераментів.
35. Основні властивості темпераменту.
36. Фізіологічне підґрунтя темпераменту.
37. Роль темпераменту в діяльності людини.
38. Поняття про здібності.
39. Структура та різновиди здібностей.
40. Обдарованість, талант.
41. Психологічна характеристика характеру.
42. Основні риси типового характеру.

43. Природа характеру.

44. Вікові особливості та основні умови і механізми формування характеру.

18. Перелік завдань для підготовки до підсумкового контролю знань (модуль 3)

1. Індивід, індивідуальність, особистість.
2. Особистість в надзвичайних умовах воєнного характеру.
3. Активність особистості та її джерела.
4. Розвиток і виховання особистості.
5. Спрямованість особистості як система стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності (Л. І. Божович).
6. Форми прояву спрямованості.
7. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання.
8. Види спрямованості: спрямованість на взаємодію, ділова спрямованість, спрямованість на себе.
9. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості (М. Рокич).
10. Термінальні та інструментальні цінності.
11. Психологічна сутність самосвідомості.
12. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості.
13. Генезис самосвідомості.
14. Структура самосвідомості: когнітивний, емоційнооцінний і вольовий компоненти.
15. Модель структури самосвідомості: самість і Я (К. Юнг).
16. Механізми самосвідомості.
17. Ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація.
18. Поняття про психологічний захист.
19. Захисні механізми психіки під час війни.
20. Види психологічного захисту: витіснення, раціоналізація, проекція, регресія, сублімація та ін.
21. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості.
22. Види самооцінки і рівня домагань.
23. Умови розвитку самосвідомості.
24. Самопізнання. Саморегуляція і самоконтроль.
25. Психологічні особливості самовладання в умовах війни.
26. Самовдосконалення у процесі самовиховання.
27. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. Інстинкти як рушійна сила поведінки.
28. Потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості, цілісності і єдності, уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків, потреби в самоактуалізації тощо.

29. Класифікація потреб.
30. Мотив як опредмечена потреба, як спонукання до активності.
31. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви.
32. Мотив і мотивація. Мотив і мотивування.
33. Поняття «діяльності». Психологічна структура діяльності.
34. Засоби діяльності, процес їх засвоєння.
35. Мотиви і цілі діяльності.
36. Рухи і дії. Знання, навички і вміння.
37. Професійно важливі якості.
38. Основні види діяльності.
39. Професійна діяльність фахівців ризиконебезпечних професій.
40. Особливості професійної діяльності фахівців ДСНС України в умовах війни.
41. Творча діяльність. Основні теорії та продукти творчості.
42. Спілкування як умова формування особистості.
43. Соціальні групи. Міжособистісні стосунки у групі.
44. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках.
45. Самореалізація особистості. Життєвий шлях особистості.

19. Перелік завдань для підготовки до іспиту (модуль 4)

1. Охарактеризувати основні зарубіжні теорії особистості.
2. Психодинамічний напрямок у теоріях особистості.
3. Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості.
4. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.
5. Розкрити сутність гуманістичного напрямку в теоріях особистості.
6. Пояснити феноменологічний напрямок в теоріях особистості.
7. Психоаналіз: загальні концепції та принципи.
8. Інстинкти: рушійні сили поведінки.
9. Розвиток особистості: психосексуальні стадії розвитку.
10. Розкрити сутність та зміст психоаналітичної терапії.
11. Охарактеризувати перегляд психодинамічного напрямку.
12. Альфред Адлер: індивідуальна теорія особистості.
13. Розяснити загальні концепції та принципи індивідуальної теорії особистості.
14. Карл Юнг: аналітична психологія, загальні концепції та принципи.
15. Теорії особистості у соматичній психології та тілесній психотерапії В.Райха та О.Лоуена.
16. Неофрейдизм. Ерік Еріксон.
17. Его-психологія: результати розвитку психоаналізу.

18. Розвиток особистості: психосоціальні стадії.
19. Еріх Фром. Гуманістичний психоаналіз.
20. Екзистенційні потреби: потреба у подоланні себе, потреба в укоріненості, самоідентичність, система цінностей.
21. Структура характеру. Карен Хорні.
22. Психосинтез Р. Асаджіолі.
23. Концепція трансактного аналізу Е.Берна.
24. Пояснити біхевіористичний та соціально-когнітивний напрямки у дослідженні особистості.
25. Охарактеризувати погляди на особистість у теорії біхевіоризму: теорія оперантного наочіння Берреса Фредеріка Скіннера.
26. Пояснити теорію соціального наочіння Джуліана Роттера.
27. Соціально-когнітивна теорія особистості Альберта Бандури.
28. Когнітивний напрямок у теорії особистості Джорджа Келлі.
29. Гордон Олпорт: диспозиційна теорія особистості. Концепція рис особистості.
30. Реймонд Кеттелл: структурна теорія рис особистості. Основні концепції та принципи.
31. Г. Айзенк: теорія типів особистості. Основні концепції та принципи.
32. А.Маслоу: Гуманістична теорія особистості. Основні принципи теорії.
33. Мотивація: ієрархія потреб. Дефіцитарна мотивація та мотивація зростання.
34. Особистість у логотерапії В.Франкла.
35. Карл Роджерс: Феноменологічна теорія особистості. Керівний мотив життя: тенденція актуалізації. Я-концепція.
36. Охарактеризувати теорії особистості в українській психології
37. Пояснити основні погляди на особистість у сучасних українських психологічних дослідженнях.
38. Охарактеризувати філософські та психологічні аспекти проблеми особистості у наукових творах Г. С. Костюка.
39. Проаналізувати генетико-психологічну теорію народження, зростання та існування особистості С. Д. Максименко.
40. Розкрити культурно-психологічну теорію особистості В. В. Рибалки як спробу синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості.

20. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.

21. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ. ЗООПСИХОЛОГІЯ.

Змістовий модуль 1. Загальні засади психології як науки про психіку і психічні явища.

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія. [2-ге вид., випр. і доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 217 с.

2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 388 с.

3. Загальна психологія / [О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.]. К. : Либідь, 2005. 370 с.

4. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.

5. Максименко С. Д. Загальна психологія. Вінниця: Нова книга, 2006. 688 с.

6. М'ясоїд П. А. Загальна психологія / П. А. М'ясоїд. [3-тє вид., випр.]. К. : Вища школа, 2004. 210 с.

7. Осьодло В. І. Психологія і війна : незасвоєні уроки Гюстава ле Бона. Монографія. К. : Парламентське видавництво. 2023. 319 с.

8. Папуча М. В. Внутрішній світ людини та його становлення. Ніжин, 2011. 95 с.
9. Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.
10. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. К.: Каравела, 2020. 418 с.

Допоміжна

1. Баклицький І. О. Психологія праці : [посібник]. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 504 с.
2. Горбунова В. В. Як спланувати психологічний експеримент? // *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 4. С. 12-16.
3. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. К.: Університетська книга, 2017. 352 с.
4. Засекіна Л. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2013. 184 с.
5. Корольчук М. С. Історія психології. К. : Ельга, Ніка-центр, 2004. 248 с.
6. Панасенко Е. Експеримент як провідний емпіричний метод наукового дослідження в психології: теоретичний аспект. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Психологічні науки*. 2017. № 1(17). С. 127-133.
7. Партико Т. Б. Курс загальної психології. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 278 с.
8. Психологія: підручник. К. : Либідь, 2005. 560 с.
9. Панасенко Е. Експеримент як провідний емпіричний метод наукового дослідження в психології: теоретичний аспект. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Психологічні науки*. 2017. № 1(17). С. 127-133.
10. Панок В. Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку: монографія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.

Інформаційні ресурси

1. Варій М. Й. Психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 288 с. URL: <http://surl.li/lhory>
2. Дуткевич Т. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 256 с. URL: <http://surl.li/lhpdd>
3. Копець Л. Класичні експерименти в психології [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «КМА», 2010. 283 с. URL: <http://surl.li/lhoce>
4. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. – URL: <http://surl.li/lhofa>

Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку психології та її становлення як самостійної науки

Базова

1. Данилюк І. Історія психології в Україні. К.: Либідь, 2002. 152 с.
2. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології: навчальний посібник. Видання друге, доповнене, виправлене та перероблене. К. : Кондор, 2009. 232 с.
3. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. 320 с.
4. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології: Навч. посібн. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
5. Коханова О. П. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс. 235 с.
6. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. 2-е вид. К.: Либідь, 1998. 992 с.
7. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології ХІХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2003. 990 с.
8. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології : навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2007. 832 с.
9. Роменець В. А. Історія психології ХVІІІ століття. Епоха Просвітництва: навч. посібн. К. : Либідь, 2006. 1000 с.
10. Роменець В. А. Історія психології ХХ ст. К. : Либідь, 2012. 989 с.
11. Benjafield J. G. A History of psychology. Boston, 2010. 391 p.
12. Lundin R. W. Theories and System of Psychology. 5 ed. Lexington: Heath and Company, 2016. 432 p.

Допоміжна

1. Бісікало О. В. Концептуальні основи моделювання образного мислення людини. Вінниця, РВВ ВДАУ, 2008. 163 с.
2. Гридковець Л. М. Психологія як наука про душу в християнській парадигмі: шлях інтеграції теорії в практику. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 12. С. 70-72.
3. Гроф С. Психологія майбутнього. Пер. з англ. Я.Винницької, О.Редчиць. Львів : Афіша, 2015. 328 с.
4. Гусельцева М. С. Творчість В.А. Роменця в еволюції психологічних знань. *Психологія і суспільство*. 2016. № 2(64). С. 25-47.
5. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. К. : Кондор, 2009. 232 с.
6. Мазяр О. В. Сікорський в історії психології та історія психології про Сікорського. *Практична психологія та соціальна робота*. 2014. № 2. С. 75–79.
7. Маслюк А. М. Гуманістична парадигма української психології. *Психологічний часопис: науковий журнал*. 2018. № 9(19). С. 169-182.
8. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології : Навч. посіб. К. : Вища школа, 2000. 183 с.
9. Психологічний словник / Авт-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергеєнкова / за ред. Н. А. Побірченко. К. : Наук. світ, 2007. 274 с.

10. Russell R.W. Psychology in its world context // American Psychologist. 2003. 39 (9). P. 1026–1031.

Інформаційні ресурси

1. Коханова О. П. Історія психології: від античності до початку ХХ століття: навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с. URL: [https:// elibrary. kubg. edu. ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf)

Змістовий модуль 3. Зоопсихологія як галузь психологічної науки Базова

1. Гінач І. С. Порівняльна психологія. Зоопсихологія. К. : НАУ, 2003. 73 с.

2. Губко О. Г. Основи зоопсихології: навчальний посібник / за ред. С. І. Болтівця. К. : Світогляд, 2006. 190 с.

3. Доценко В. В. Зоопсихологія. Харків, 2019. 240 с.

4. Ільєнко М. М., Савелюк Н. М. Зоопсихологія з елементами порівняльної психології: навч. посіб. К., 2017. 208 с.

5. Москалець В. П. Зоопсихологія і порівняльна психологія: підручник / В. П. Москалець. К. : Центр учбової л-ри, 2014. 198 с.

6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. К. : Каравела, 2020. 418 с.

7. Сидоренко Л. І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси. К.: Парапан, 2002. 152 с.

8. Чайченко Г. М. Зоопсихологія і порівняльна психологія. К.: Видавництво КНУ, 2011. 102 с.

9. Чайченко Г. М. Поведінка і психіка тварин: Навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2000. 198 с.

10. Шевців М. В., Філоненко М. М. Зоопсихологія з основами етології: підручник / М. В. Шевців, . К.: «Центр учбової літератури», 2013. 242 с.

11. N. Benson, C. Collin. The Psychology Book: Big Ideas Simply Explained / edited Dorling Kindersley. 2012. 352 p.

Допоміжна

1. Губко О. Т. «Свідомість» та самоідентифікація тварин. *Практична психологія та соціальна робота*. 2009. № 4. С. 72-77.

2. Коляденко Н. В. Зоопсихологія та порівняльна психологія: підручник. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 508 с.

3. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: навч. посіб. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.

4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ. 2018. 236 с.

5. Скрипченко О. В. Загальна психологія: підручник. К.: Либідь, 2005. 464 с.

6. Суботін А. А. Біхевіоризм. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. [ред. Л. В. Губерський та ін.]. К: Знання України, 2004. 760 с.

7. Тімченко В. О., Тімченко М. В. Анімалотерапія в системі медико-психологічної реабілітації професійних контингентів сектору безпеки і оборони України. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія. Том II; НУЦЗУ. Х. : ФОП Панов А.М., 2022. С. 225-255.

8. Туриніна О. Л., Сердюк Л. З. Порівняльна психологія: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2005. 228 с.

9. Яцина О. Ф. Зоопсихологія: навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. 144 с.

Інформаційні ресурси

1. Досліди на тваринах: гігантська світова індустрія [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/lhoyu>

2. Ладигіна-Котс Н. М. Досліди з шимпанзе. [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/lhoza>

3. Методи дослідження в зоопсихології [Електронний ресурс]. URL: <http://umco.ua/14/14-1/14-12269/ht.ml>

4. Макаренко С. С. Інстинктивна поведінка тварин. [Електронний ресурс]. URL: <https://studopedia.info/4-23304.html>

МОДУЛЬ 2. ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ

Змістовий модуль 4. Пізнавальна сфера особистості та емоційно-вольові процеси

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія. 2-ге вид., випр. і доп.. К. : Центр учбової літератури, 2007. 217 с.

2. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібн. Київ: Каравела, 2005. 280 с.

3. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. Львів: Світ, 2001. 280 с.

4. З

а

г 5. Коваль М. С. Дії підрозділів ДСНС України в умовах розвитку воєнного стану. навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД.2023. 308 с.

л 6. Козляковський П. А. Загальна психологія: підручник. 3-є вид., доп. і перероб. Миколаїв: Дизайн і поліграфія, 2005. 467с.

н 7. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.

8. Ліфарєва Н. В. Психологія особистості : Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 240 с.

с 9. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. 3-тє вид., випр. К. : Вища школа, 2004. 210 с.

х

о

л

о

10.Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.

11.Пасніченко А. Е. Психологія пізнавальної сфери особистості: відчуття, сприймання, мислення. Курс лекцій [Текст]. Чернівці: ВПЦ «Місто», 2013. 320 с.

12.Рибалка В. В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.

. The Handbook of Stress and Health: A Guide to Research and Practice, First Edition

Допоміжна

1. Загальна психологія. Практичні заняття: навчальний посібник / С. Ю. Діхтяренко, Н. В. Чудаєва, Г. О. Шулдик, Л. А. Данилевич. Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. 254 с.

2. Кудріна Т. С. Психологія мотивації : [підручник]. К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. 239 с.

3. Мислення дитини / Упоряд.: С. Максименко, Л. Кондратенко, О. Главник. К.: Главник, 2004. С. 40-41

4. Палій А. А. Диференціальна психологія : [навч. посіб.]. К. : Академвидав, 2010. 432 с.

5. Панок В. Г. Практична психологія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.

6. Партико Т. Б. Курс загальної психології. Львів: Видавничий центр ЖНУ імені Івана Франка, 2002. 278 с.

7. П

т

8. Русинка І. І. Психологія : навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 367с.

9. Осьодло В. І. Психологія і війна : незасвоєні уроки Гюстава ле Бона: монографія. 2-ге вид., випр. і доп.. К. : Парламентське видавництво. 2023. 319 с.

10. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Варій М. Й. Психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 288 с. URL: <http://surl.li/lhory>.

2. Дуткевич Т. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 256 с. URL: <http://surl.li/lhooz>

3. Максименко С. Д. Загальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2004 с. URL: <http://surl.li/lhoua>.

4. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. Режим доступу: <http://surl.li/lhofa>.

к

МОДУЛЬ 3. ОСОБИСТІТЬ

Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалко, П. А. Гончарук та ін.]. К. : Либідь, 2005. 560 с.

ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Змістовий модуль 5. Особистість в діяльності

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія. 2-ге вид., випр. і доп.. К. : Центр учбової літератури, 2007. 217 с.
2. Загальна психологія / [О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.]. К. : Либідь, 2005. 370 с.
3. Коваль М. С. Дії підрозділів ДСНС України в умовах розвитку воєнного стану. навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД, 2023. 308с.
4. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.
5. Матвійчук Т. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології / навчальний посібник. Львів: Могнолія, 500 с.
6. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. [3-тє вид., випр.]. К. : Вища школа, 2004. 210 с.
7. Осьодло В. І. Психологія і війна : незасвоєні уроки Гюстава ле Бона. [2-ге вид., випр. і доп.]. Монографія. К. : Парламентське видавництво. 2023. 319 с.
8. Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.
9. Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : монографія / Ю.Д. Гундертайло, В.О. Климчук, О.Я. Кляпець та ін.; за ред. Т.М. Титаренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2016. 320 с.
10. Психологія: навч. Посібник / [О. В. Винославська, О. А. Бреусенко-Кузнецов, В. Л. Зливков та ін.]; за наук. ред. О. В. Винославської. [2-ге вид., перероб. Та доп.]. К.: ІНКОС, 2009. 390 с.
11. Психологія особистості (курс лекцій та практикум): О. Б. Столяренко, Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. 220 с.
12. Фройд З. По той бік принципу задоволення. Харків: Folio, 2019. 155 с.

Допоміжна

1. Воеводіна Т. Специфіка взаємозв'язку процесів соціалізації та самовизначення. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2007. № 4. С. 36 – 41.
2. Демиденко В. К. Самореалізація: сутність, становлення, розвиток // Педагогіка і психологія. 2004. № 2. С. 31 – 36.
3. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти: НАІР, 2022. 206 с.
4. Миронець С. М., Тімченко О. В. Негативні психічні стани рятувальників в умовах надзвичайної ситуації : монографія. К. : Консультант, 2008. 232 с.
5. Москаленко В. В Соціалізація особистості: монографія. К. : Фенікс, 2013. 540 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. К.: Ака-

демвидав, 2003. 448 с.

7. Основи соціалізації особистості : навч. посіб / О. М. Любарська. 2-ге вид, переробл і доповн. К.: Ленвіт, 2012. 238 с.

8. Примуш М. В. Загальна соціологія : навч. посібник. К. : ВД «Професіонал», 2004. С. 262 – 264.

9. Радул В. В. Соціалізація і розвиток особистості. *Шлях освіти*. 2006. № 2. С. 7 – 13.

10. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Навч. посібник. К.: ІЗМН, 1996. 236 с.

11. Роменець В. А. Психологія творчості. К.: Либідь, 2001. 288 с.

12. Соціалізація особистості в умовах системних змін: теоретичні та прикладні проблеми: тези XV Міжнародної науково-практичної конференції / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, О. І. Власової та ін. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. 135 с.

13. Сулятицький І. М. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 396 с.

14. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту: монографія / В. С. Гічун, А. Г. Кириченко, В. М. Корнацький. Дніпро: Акцент ПП, 2019. 324 с.

15. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: [курс лекцій]. К. : Наукова думка, 2000. 190 с.

16. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2018. 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Максименко С. Д. Загальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с. URL: <http://surl.li/lhoua>.

2. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. URL: <http://surl.li/lhofa>.

3. Копець Л. Класичні експерименти в психології [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «КМА», 2010. 283 с. URL: <http://surl.li/lhose>

4. Варій М. Й. Психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 288 с. URL: <http://surl.li/lhory>.

5. Барсукова О. Без паніки: як заспокоїти дітей під час війни? Поради психологів. Українська правда. Життя. Від 24 лютого 2022 р. URL : <http://surl.li/btdfz>

6. Марковська М. Практика заземлення. Як швидко стабілізуватися. НУШ: нова українська школа. Від 31 травня 2021 р. URL : <http://surl.li/lhorb>

7. Похілько Д. С. Діти та війна [Електронний ресурс]. URL : <http://surl.li/lhoqn>

8. Поради для батьків: як підтримати та заспокоїти дитину під час війни. Вінниця інфо. Від 13 березня 2022 р. URL : <http://surl.li/lhoqt>

МОДУЛЬ 4. ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ

Змістовий модуль 6. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології

Базова

1. Варій М. Й. Психологія особистості. К.: Центр учбової літератури, 2018. 592 с.
2. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2021. 134 с.
3. Матвійчук Т. В. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології : навчальний посібник. Львів : Видавець Марченко Т. В., 2020. 499 с.
4. Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.
5. Психологія особистості (курс лекцій та практикум): О. Б. Столяренко, Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори. 2006», 2011. 220 с.
6. Психологія: схеми, таблиці, коментарії: навчально-наочний посібник / [друге перероблене видання.] / О. М Пасько., О. М. Цільмак. [за загал. ред. Цільмак О. М.]. Одеса: ОДУВС, 2015. 271 с.
7. Рибалка В. В. Психологічна структура особистості / За ред. Ю.Л. Трофімова // Психологія. К.: Либідь, 2001. С. 116–122.
8. Семиченко В. А. Психологія особистості. К.: Вид. О. М. Ешке, 2001. 427 с.
9. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
10. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості. Навч. посіб. Caravelle. 2021. 372 с.
11. Фурман А. В., Гуменюк О. Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 360 с.
12. Х'елл Л., Зіглер Д. Теорії особистості: Основні положення, дослідження і застосування / Пер. з англ. С. Меленевський, Д. Вікторова. СПб.: П., 1998. 606 с.
13. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2018. 608 с.

Допоміжна

1. Бочаріна Н.О. Психологія особистості. Навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький, 2014. 188 с.
2. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : Навчальний посібник. К. : Либідь, 2007. 256 с.
3. Копець Л. Психологія особистості: Навчальний посібник. Києво-Могилянська академія 2008. 458 с.
4. Левченко Т.Ф. Психоаналітичні теорії розвитку особистості від Фрейда до Фромма // Левченко Т.Ф. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. Вінниця. 2002. С.338-356.

5. Ліфарєва Н. В. Психологія особистості : Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 240 с.
6. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту. Теорія і сучасна практика: навч. посібник / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. К.: Професіонал, 2006. 416 с.
7. Свідомість і несвідоме. Самосвідомість особистості // Психологія: Підручник/ Ред. Ю.Л. Трофімов. К., 2001. С.122-134.
8. Фройд З. По той бік принципу задоволення. Харків: Folio, 2019. 155 с.
9. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.
10. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.
11. Larry Hjelle, Daniel Ziegler. Personality Theories: Basic Assumptions, Research, and Applications, 3th ed., 1992.603 p.

Інформаційні ресурси

1. Дуткевич Т. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 256 с. URL: <http://surl.li/lhooz>
2. Максименко С.Д. Загальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с. URL: <http://surl.li/lhoph>
3. Павелків Р.В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. URL: <http://surl.li/lhood>

МОДУЛЬ 5. ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 7. Виконання та захист курсової роботи

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія. [2-ге вид., випр. і доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 217 с.
2. Загальна психологія / підруч.; за заг. ред. академіка С. Д. Максименка. [3-тє вид., переробл. і доп.]. Вінниця: Нова Книга, 2006. 688 с.
3. Коваль М. С. Дії підрозділів ДСНС України в умовах розвитку воєнного стану – навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД, 2023. 308с.
4. Копець Л. Психологія особистості: Навчальний посібник. Києво-Могилянська академія. 2008. 458 с.
5. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.
6. Корольчук М. С., Корольчук В. М., Кулаженко А. І. Психологічні особливості віддалених наслідків стресогенних впливів : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 276 с.
7. Кризова психологія : навч. посіб. / за ред. О.В. Тімченка. Х. : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с.

8. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту. Теорія і сучасна практика: навч. посібник / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. К.: Професіонал, 2006. 416 с.

9. Матвійчук Т. В. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології : навчальний посібник. Львів : Видавець Марченко Т. В., 2020. 499 с.

10. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. [3-тє вид., випр.]. К. : Вища школа, 2004. 210 с.

11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ. 2018. 236 с.

12. Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.

13. Фройд З. По той бік принципу задоволення. Харків: Folio, 2019. 155 с.

14. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2018. 608 с.

15. Larry Hjelle, Daniel Ziegler. Personality Theories: Basic Assumptions, Research, and Applications, 3th ed., 1992.603 p.

Допоміжна

1. Бочаріна Н. О. Психологія особистості. Навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький, 2014. 188 с.

2. Корольчук М. С. Історія психології. К. : Ельга, Ніка-центр, 2004. 248 с.

3. Панок В. Г. Практична психологія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.

4. Партико Т. Б. Курс загальної психології. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 278 с.

5. Психологія: підручник / [Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалко, П. А. Гончарук та ін.]. К. : Либідь, 2005. 560 с.

6. Осьодло В. І. Психологія і війна : незасвоєні уроки Гюстава ле Бона. [2-ге вид., випр. і доп.]. Монографія. К. : Парламентське видавництво. 2023. 319 с.

7. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Навч. посібник. К.: ІЗМН, 1996. 236 с.

8. Сміт Патрік, Дирегров Етл, Юле Уільям. Діти та війна: навчання технік зцілення / укр. переклад. Ін-т психічного здоров'я УКУ, 2014. 84 с.

9. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: [курс лекцій]. К. : Наукова думка, 2000. 190 с.

10. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.

11. Woolfolk A. Educational psychology. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon, 2001.

Інформаційні ресурси

1. Екстремальна психологія [Електронний ресурс]: підручник / за ред. О. В. Тімченка. К. : ТОВ «Август трейд», 2007. 502 с. URL: <http://surl.li/kjpdv>.

2. Копець Л. Класичні експерименти в психології [Електронний

ресурс] : навч. посіб. К. : «КМА», 2010. 283 с. URL: <http://surl.li/lhose>

3. Кризова психологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / за ред. О. В. Тімченка. Х. : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с. URL: <http://surl.li/kjpgn>.

4. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. URL: <http://surl.li/lhofa..>

Розробник програми:
старший викладач кафедри психології
діяльності в особливих умовах

Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО